

Slitstark korsriddare mogen för sortie?

Vem kunde ana att Vietnam-veteranen F-8 Crusader, betraktad som gammal redan då, fortfarande skulle vara i hangarfartygstjänst hos en militär stormakt vid tusenårs-skiftet?

Text & foto Philippe & Francois Notre

Förseringen i Rafale-programmet skulle för flottflygets del överbyggas med F-18. Men så kom sparkraven och tvingade Aeronavale till ytterligare en livstidsförlängning av vad som återstod av ursprungligen 42 stycken F-8E(FN), som varit i tjänst sedan 1965.

Tvingade och tvingade, förresten. Det fanns andra lösningar, som att omplacera ett antal Super Etendard. Men så sent som 1992 ansågs "Le Couze", som blivit F-8:ans smeknamn bland grodätarna, värd ett modifieringsprogram som skulle hålla den modern seklet ut. Sista maskinen i den serien levererades från Ateliers d'Aviation, flottans egna flygverkstäder, för mindre än två år sedan.

Tung överljudsjakt

F-8U Crusader började ritas hos Vought 1952. I mars 1955 flög prototypen. Första serieversionen, F-8A kom i tjänst jämnt två år senare.

Ursprungligen var flygplanet endast avsett för dagjakt, men det var inga problem att möta tidiga krav på allväderskapacitet. Svårare var att få denna överljudsjätte ombord på hangarfartyg. Lösningen blev den karaktäristiska glappvingen. Hela vingen, inklusive fästet i kroppsöversidan, vinklas upp i framkant för att öka anfallsvinkeln, och den vägen få ned landningsfarten.

1962 beställde Marine Nationale i Frankrike F-8 Crusader, att efterträda Aquilon som "top cover" på hangarfartygen *Foch* och *Clemenceau*. Dessa båtar har mindre däck än sina amerikanska motsvarigheter och flygplanens normala landningsfart på 140+ knop måste ned till 90-115 knop för att de ska kunna opereras

säkert. Detta ordnades genom att öka "glappet" på vingen från 5 till 7 grader samt att göra stabilisatorn större.

Franskt fyrverkeri

Den franska versionen fick beteckningen F-8E(FN), där bokstäverna inom parentes stod för French Navy. Från början var det tänkt att beväpna Aeronavale med 40 ensitsare och sex tvåsitsare TF-8E(FN). Utvecklingen av tvåsitsaren avbröts emellertid och hela beställningen blev till slut 42 ensitsare.

Grundbeväpningen i Crusader är fyra kroppsmonterade 20-mm kanoner. Fyra AIM-9B sidewinders kan fästas på kropps balkar. Aeronavale föredrog i övrigt franskt fyrverkeri och behängde F-8:orna med en Matra R530 luftmålsrobot under vardera vingen. Vanligtvis en av vardera typen värmesökande och en halvaktiv radarsökande. Radarroboten hjälptes på vägen av flygplanets AAN/APQ-104 radar i samarbete med ett modifierat AN/AWG-4 avfyrningssystem.

F-8E(FN) flög första gången i juni 1964 och leveranserna började i oktober samma år till 12F-flottiljen i Bretagne. Ett halvår senare fick även 14F Crusader.

Ensam herre på täppan

1969 genomgick de franska F-8:orna sin första större modifiering, bytet till F-8J-vingen. Tio år senare fick J-57-motorerna den nya efterbrännkammaren. Detta var året efter att 14F ombeväpnade till Super Etendard och lämnade 12F ensamma inom flottflyget att försvara luftherraväldet med Crusader. Det året började också Matra R550 Magic ersätta R530-robotarna, för att än idag vara huvudbeväpning i Magic 2-version, som introducerades 1988.

Att hålla så gamla flygplanssystem som F-

Bilder i helformat?

Återvänd till "Innehållsförteckningen" och sök under artikelrubriken!

8 i tjänst blir inte lättare med åren. Efter att US Navy pensionerade sina, är skrotlagret vid Davis-Monthan AFB i Arizona enda alternativet till att tillverka reservdelarna själva. Därför funderade även Aero-navale på att ombeväpna till F/A-18 Hornet och såväl köp som leasing diskuterades. Men med Rafale vid horisonten bestämdes att det var trots allt bättre att försöka hålla liv i "Le Crouze".

Kit från Dassault

Sålunda kontrakterades Dassault 1989 för att konstruera ett modifieringspaket, för flottans egna flygverkstäder, Atelier d'Aviation de Cuers att applicera på 16 av 18 återstående Crusaders. I paketet ingick ny MK7 katapultstol från Martin Baker, diverse skrofvörstärkningar, samt nydragning av all el och hydraulik. All gammal instrumentering och avionik åkte ut. Den nya hade radarhöjdmätare, krypterad IFF mode 4, VOR-ILS, GPS, Sherloc radarvarnare med sensorerna i den förlängda fenspetsen, förbättrad radar med över-horisonten-räckvidd, mm.

Beteckningen på den förnygrade franska Crusadern blev F-8P. Leveranserna började 1992 och pågick till hösten 1998. Ett år senare var nio Crusaders i tjänst på 12F, resten stod i förråd, att kannibaliseras på reservdelar.

Inget att lära för framtiden

Avsikten var att ställa Crusadern för gott i millennieskiftet. Men ersättaren, Rafale M, kommer inte förrän nästa år och är inte klar att gå till sjöss förrän 2002. Så det återstår att se om fransmännen tycker att det är lönt att tillfälligt

Vought F-8E(FN) Crusader

Motor: En Pratt & Whitney J57P-20A på 8.165 kg dragkraft.

Tomvikt: 8.940 kg

Bränsle (inre tankar): 4.234 kg

Vapenlast: 2.269 kg

Topfart: mach 1,8

Räckvidd: 2,400 km

Fast beväpning: 4st colt 20 mm kanoner med vardera 84 eller 144 skott

Standard robotbeväpning: Sidewinders eller Magic 2 kortdistans värmesökande + R530D bomber

Radar: APQ-104

skola om 12F till Super Etendard, den enda alternativa interimslösningen om inte "Le Crouze" får ytterligare förlängt förordnande.

Hur som helst duger varken Crusader eller Super Etendard till att förbereda 12F-divisionens förare för Rafale. Därför landskolas de nu i omgångar på en annan källa med elektriskt styrsystem, Mirage 2000.

*

Franska flottan satte upp sin första flygdivision 1920. Bland dem som följde var det 7C3, med rötterna i St. Raphael, som så småningom skulle bli 12F. Beväpningen de första åren var Henriot-biplan, Gourou-Leseur Parasol och ensitsiga Loire Nieuport 40. 1938 ombaserades till Hyères under ny flottilj-beteckning AC2. När tyskarna invaderade Belgien deltog AC2 i Nordsjöoperationerna med Potez 631, Dewoitine 373, 376 och 520. I juli 1940 förflyttades divisionen till Algeriet, och senare till Marokko.

Den första augusti 1948, tillbaka i Hyères och nu omdöpt till 12F, fick flottiljen Supermarine Seafire. Sex Seafire havererade på kort tid och övningar på hangarfartyg avbröts tills man bättre kommit underfund med detta flygplan.

I april 1950 ombeväpnades till F6F Hellcat, som var ett lämpligare hangarfartygsplan. Några av förarna fick sin utbildning i USA, där de också kunde stifta en första bekantskap, med franska nyförvärvet "Lafayette", tidigare USS Langley.

Indokina

12F deltog i Indokinakonflikten 1952-53 och 1955. Operationerna utgick såväl från hangarfartyg i Tonkinbukten som från landbaser i Hai-phong och Cat Bi. Under mellanperioden hemma i Hyères passade man på att ombeväpna till F4U7 Corsair.

1958 korsades Medelhavet för att kriga i Algeriet. Även här alternerades mellan landbaser (Karouba i Tunisien) och hangarfartyg.

Samma år fick 12 F sina första jetflygplan, AU-1 Aquilon. Fem år senare lämnades Hyères och flyttlasset gick till Lann-Bihoué i Bretagne. Sin nuvarande adress, Landivisiau, fick 12F i juli 1968.

Sedan dess har man varit i strid 1977 i operation Saphir i Aden-bukten, 1983 utanför

Bilder i helformat?

Återvänd till "Innehållsförteckningen" och sök under artikelrubriken!

Libanons kust för att hämnas terroristattacker mot franska mål i Beirut, samt 1987-88 under Irak-Iran-kriget för att skydda sjöfarten i Persiska Viken.

Flottflygbasen i Landivisiau uppfördes 1960 och är sedan avvecklingen av flygskolan i Hyères huvudbas och utbildningscentrum.

Aeronavale beväpning

11F (attack) Super Etendard M (Modernised)

12F (jakt) F-8P Crusader

16F (foto) Etendard IVP

17F (attack) Super Etendard M

57S (skol) Falcon 10 Mer

Bilder i helformat?

Återvänd till "Innehållsförteckningen" och sök under artikelrubriken!